MUHAMMED BİN AHMED

Hanbelî mezhebi âlimlerinden. İsmi, Muhammed bin Ahmed bin Sâlih bin Ahmed bin Hanbel'dir. Kendisi, İmâm-ı Ahmed bin Hanbel'in oğlu Sâlih'in torunudur. Künyesi, Ebû Ca'fer'dir. Büyük bir hadîs âlimidir. Babası Ahmed bin Sâlih ve onun; amcası Abdullah bin Ahmed ile daha birçok âlimden ilim öğrendi. Birçok hadîs-i şerîf rivâyet etti. 330 (m. 942) senesinde vefât etti.

Hadîs ilmini, babasının amcası ve Ahmed bin Hanbel hazretlerinin oğlu Abdullah'dan, babası Ahmed bin Sâlih'den, amcası Sâlih bin Züheyr'den, İbrâhîm bin Hâlid el-Hecistânî'den, Ömer bin Merdâs er-Revnâkî'den, İbrâhîm bin Sa'dân el-İsfehânî'den ve daha başka birçok âlimden öğrendi. Çok hadîs-i şerîf alıp ezberledi.

Kendisinden çok kimseler istifâde edip ilim aldılar, hadîs-i şerîf rivâyet ettiler. Bunlardan ba'zılarının isimleri şunlardır: Ebü'l-

Kâsım Abdullah bin İbrâhîm el-Esnedûni, Muhammed bin İsmail el-Verrâk. Büyük hadîs âlimi Dâre Kutnî, ondan Ebû Muhammed el-Berbehâri'nin ilim meclisinde bulunduğu zaman, yazarak hadîs-i şerîf öğrenmişti.

Onun rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte Hazreti Aişe (radıyallahü anha) şöyle bildiriyor: "Ben ve Resûlullah (aleyhisselâm) aynı kabdan gusül ederdik."

Muhammed bin Ebî Ya'lâ anlatıyor: "Muhammed bin Ahmed'in kitabında okumuştum. Kitapta şöyle diyordu: Amcam Züheyr, babası Sâlih'den haber vererek şöyle bildirdi: Bu kitabı bana, babam Sâlih bin Ahmed okudu ve dedi ki: "Bu, babamın ilim meclisinde, Kur'ân-ı kerîmin zâhiri ma'nâsı ile amel edip, Resûlullahın (aleyhisselâm) tefsîrini ve onun ma'nâsına delâlet eden şey ile Resûlullaha ve Eshâbına tâbi olan kimseye lâzım olacak şeyi terk eden kimselere cevap olarak yazdığı bir kitaptır." Ebû Abdullah dedi ki: "Muhakkak ki Allahü teâlâ, Peygamberi Muhammed aleyhisselâmı hidâyetle ve hak din ile gönderdi. Müşrikler istemese bile bu hak dini, diğer bütün dinlere galip kıldı. Yine O, Peygamberine, kendisine tâbi olacak kimseler için hidâyet ve nûr kaynağı olacak kitabı (ya'nî Kur'ân-ı kerîmi) indirdi. Allahü teâlâ Resûlünü (aleyhisselâm) Kur'ân-ı kerîmde murâd ettiği ma'nâyı açıklayıcı kıldı. Kur'ân-ı kerîmin umûmî, husûsî, nâsıh ve mensûh ma'nâlarını, kitapta kendisine bildirilen şeyi, en iyi bilen O'dur. Resûlullah (aleyhisselâm), Allahın kitabını en iyi açıklayan ve ma'nâlarını gösterendir. O'nun bu husûstaki şahidi, Eshâb-ı kirâmdır. Bu kimseler, Allahü teâlânın beğenip Resûlü için seçtiği kimselerdir. Kur'ân-ı kerîmi, O'ndan bu kimseler naklettiler. Resûlullahı ve Allahü teâlânın O'na bildirdiği ma'nâları en iyi bilenler onlardır, öyle ise, Kur'ân-ı kerîmin ma'nâsını Resûlullahtan sonra en iyi onlar biliyorlardı. Câbir bin Abdullah (radıyallahü anh) buyurdu ki: "Resûlullah (aleyhisselâm) bizim aramızda iken Kur'ân-ı kerîm kendisine nâzil oluyordu. Onun ma'nâsını bize açıklıyor, kendisiyle amel edeceğimiz şeyleri bize gösteriyordu."

Bir grup insanlar çıkıp: "Biz, Kur'ân-ı kerîmin zâhiri ile amel etmek istiyoruz" dediler ve Resûlullahın sünnetiyle istidlali terk ettiler ve Eshâbının bildirdiklerini kabûl etmediler. İbn-i Abbâs (radıyallahü anh), böyle bozuk inanan hâricilere dedi ki: "Ben size, Resûlullahın Muhacir ve Ensârdan olan Eshâbının arasından, O'nun amcası ve benim de babam olan Abbâs'ın (radıyallahü anh) ve akrabasının yanından geldim. Kur'ân-ı kerîm onlara indi. Onlar, Kur'ânın ma'nâsını sizden daha iyi biliyorlar. Sizin aranızda onlar gibi hiçbir kimse yoktur."

Muhammed bin Ahmed şöyle anlatıyor: Ümmü'l-Husayn'ın annesi Zeyneb binti Tâlîk, bana anlatmıştı. Ona bildirilen bir haber şöyledir: Birgün Hazreti Aişe'ye birisi gelip: "Benim komşularım arasında ba'zıları var. Bana ikramda, ihsânda bulunuyorlar. Fakat akrabalarıma ihânet yapıp, kötülük ediyorlar" dedi. O da: "Sana ikram edenlere, sen de ikram et! Fakat akrabalarına kötülük düşünenlerle dost olma!" diye cevap verdi.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-ı Hanâbile cild-2, sh. 64